

Barnbokslut 2023

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1	Barnbokslut	3
1.1	Förändringar i verksamheten samt resurssättning som påverkat barnrättsarbetet.....	3
1.2	Analys.....	3
1.2.1	Summering av föregående års utvecklingsområden och insatser	3
1.2.2	Förflyttningar i arbetet med de grundläggande artiklarna och övriga artiklar	4
1.3	Det nya nuläget och vägen framåt	7

1 Barnbokslut

1.1 Förändringar i verksamheten samt resurssättning som påverkat barnrättsarbetet

Förskoleförvaltningens uppdrag är att utifrån skollag arbeta systematiskt med att identifierat och genomföra insatser som ger effekter på en övergripande samhällsnivå, så att barns rättigheter förstärks och livsvillkor förbättras.

Förskolans verksamhet utgår från Skollagen 2010:800. Barnkonventionen (FN:s konvention om barnets rättigheter. SFS: 2018:1197) är införlivad i skollagstiftningen. Exempel på detta är bestämmelser om kränkande behandling i skollagen som grundar sig på bestämmelserna i FN:s konvention om barnets rättigheter, lika tillgång till utbildning (1 kap 8§ skollagen), likvärdig utbildning (1 kap 9§ Skollagen) och särskild hänsyn till barnets bästa (1 kap 10§ Skollagen).

Om skollagen följs, så följs även artiklarna i barnkonventionen och samtliga tre perspektiv; barnperspektivet, barns perspektiv och barnrättsperspektivet uppfylles. Utifrån Förskolenämndens grunduppdrag uppfylls barnrättsplanens insatser 1.3 och 2.2 och det finns en direkt påverkan för samtliga av stadens fokusområden och barns rättigheter - trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

Utifrån ovan resonemang och vägledningens instruktioner redovisar förvaltningen därför ett urval av förflyttningar inom ordinarie systematik för planering och uppföljning med tydlig koppling till barnrättsplanens artiklar. Barnbokslutet bör ses tillsammans med årsredovisningens slutsatser då de sammantaget ger en redovisning av förvaltningens förflyttning för barnens bästa.

1.2 Analys

1.2.1 Summering av föregående års utvecklingsområden och insatser

Prioriterade utvecklingsområden	Insatser	Förväntade resultat	Koppling till barnrättsplanens insatser
---------------------------------	----------	---------------------	---

Öka uppfyllelsen mot läroplanens intentioner kring normer och värden, skollagens och diskrimineringslagens krav	"Stickprovskontroller" på verksamheternas Plan mot diskriminering och kränkande särbehandling Obligatoriska utbildningsinsatser	Öka rektors kunskap för att säkra barns rättigheter gentemot skollagen Bidra till effekter i utveckling av metoder för att säkra icke-diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna	1.1, 1.2,
Ökad måloppfyllelse genom att öka träffsäkerheten för fördelning av stöd till rektor	Utveckling av rektors uppföljning i förvaltningens systematik för planering och uppföljning. "Rektors bedömning av verksamheten" utifrån kriterier.	Bättre träffsäkerhet med insatser, där det behövs bäst. Utifrån behov, öka stödet till rektor med bedömning låg kvalitet	1.2, 2.1, 2.3
Familjecentrerat arbetssätt (FCA)	Tidiga insatser i samverkan Förskola för fler barn (uppsökande verksamhet och särskilt platserbjudande)	Struktur för samverkan kring barn för att möjliggöra tidig upptäckt och tidig insats, samt samla förvaltningens arbete. Ökad kontakt med målgruppen, ökad tillit, på sikt öka andelen barn i förskola	1.2, 2.3

1.2.2 Förflyttningar i arbetet med de grundläggande artiklarna och övriga artiklar

1.2.2.1 Artikel 2 – principen om icke diskriminering

I arbetet med att utveckla och omhänderta diskrimineringslagens krav ser förvaltningen effekter på både organisationsnivå och för målgruppen.

Förvaltningen har genomfört obligatorisk utbildning för nya rektorer kring rutin vid signal om att ett barn kan ha blivit utsatt för kränkande särbehandling, samt vid anmälan om oro till socialtjänsten. Förvaltningens stickprovskontroller av Plan mot diskriminering och kränkande behandling kommer visa att och om kunskapen om kränkningar och vad en sådan innebär har ökat, liksom aktiviteterna hos rektor, mot dessa.

Kunskapen om diskrimineringsgrunderna är fortfarande inte helt tillfredsställande. 24 planer är granskade under hösten, I jämförelse med föregående års granskning har antalet planer ökat, där fler delar i planen är omhändertagade och är dokumenterade. Detta skulle kunna vara ett tecken på en kunskapshöjning i förvaltningen. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av både fortbildning i

diskriminering och kränkande behandling och hur man arbetar systematiskt med Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Med anledning av detta fördjupar förvaltningen arbetet med två utvalda rektorsteam för att dra lärdomar och utveckla förvaltningens stöd i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering. Teamens rektorer får tillsammans med nyckelpersoner från förskolorna fortbildning och handledning. Syftet är att tillsammans med rektorer och deras medarbetare arbeta fram mer långsiktiga insatser som genererar kunskaper för förvaltningen och ett bättre stöd till rektorerna i arbetet.

Förvaltningen har infört ett nytt system för rektors anmälningsförfarande. Systemet bidrar till mer samlad statistik för förvaltningen och ett ökat stöd för rektor i processen kring hela förfarandet av anmälning om kränkningar.

1.2.2.2 Artikel 3 – barnets bästa

I rektors ansvar ingår att säkerställa att förskollärare och arbetslag stödjer varje barn att kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar. Fjolårets tillägg i förvaltningens systematik, för att säkerställa detta, var "rektors bedömning". Rektors bedömning innebär att rektor, för varje förskola i sin enhet, bedömer kvaliteten utifrån framtagna kriterier. Rektor beskriver sedan vilket stöd och vilka resurser som krävs för att höja kvaliteten. 351 förskolor ingick i bedömningen, av dessa kunde 26 förskolor ej bedömas.

Resultatet visar att samtliga förskolor med bedömningen mindre god kvalitet har avslutade eller pågående insatser med syfte att höja förskolans kvalitet på utbildningen och undervisningen. Effekterna på förskolorna beskrivs som små steg i rätt riktning.

Årets bedömning visar att förvaltningen är på god väg i arbetet med att öka träffsäkerheten för att rikta stödet dit det behövs mest för ökad likvärdighet och kvalitet. Förskolor där rektorerna har gjort bedömningen mycket god kvalitet har ökat från föregående år.

13 procent av stadens förskolor bedöms ha mindre god kvalitet, 63 procent god kvalitet, 16 procent mycket god kvalitet. I de fall mindre god kvalitet har bedömts och identifierats genomförs en särskild fördjupad kvalitetsdialog mellan rektor och verksamhetschef.

Resultatet visar effekter på organisationsnivå genom att förvaltningen ökat sin träffsäkerhet på insatserna till de rektorer som behöver mest stöd, vilket torde ge effekt även på målgruppen barn.

1.2.2.3 Artikel 6 – barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling

Förvaltningens arbete med familjecentrerat arbetssätt (FCA) är ett stöd i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet kring tidiga insatser i samverkan. Förvaltningen har prioriterat fyra områden (likvärdig struktur för samverkan/barnhälsonätverk, föräldraskapsstöd, SIP och läs- och språkutvecklande arbetssätt), samt tagit fram en gemensam målbild för styrning och ledning. Det finns koordinatörer för det familjecentrerade arbetssättet i varje stadsområden, som regleras via avtal mellan Socialnämnderna och Göteborgs delregionala nämnd, VGR. Förskolenämnden är med och delfinansierar kommunens del i avtalet. Syftet är att skapa goda uppväxtvillkor för barn i närområdet och ge förutsättningar för aktörer runt barn och familj att samverka kring tidiga insatser, på organisationsgrupp- och individnivå. Förvaltningen har under året, tillsammans med socialförvaltningarna och berörda BVC i respektive område, tagit beslut om att inrätta barnhälsonätverk. Syftet med barnhälsonätverk är att samverka kring barns

hälsa för att alla barn ska få samma möjligheter till jämlika och goda uppväxtförhållanden. Nätverken ska bidra till att öka möjligheterna att ge barn och familj tidiga insatser i rätt tid. Genom nätverken sprids även kunskapen om SIP-processen¹ som verktyg, stöd och struktur. Stadsområdena har kommit olika långt, och kopplingar till lokala NOSAM-processer varierar. Barnhälsonätverken förväntas vara på plats i alla områden under 2024. På organisationsnivå finns tydliga framsteg. Under året har strukturer, tydliga beslut och kontakter för barnhälsonätverket skapats. Effekt på målgruppen är för tidigt att se, men på sikt finns en god grund för tidiga insatser till barn i behov genom att det skapats rutiner och kontaktnät för rektor som möjliggör snabbare lotsning vidare till andra verksamheter och möjlighet för olika instanser att samla sig kring gemensam insats.

Utöver barnhälsonätverken, har Samverkansforum för barn och unga startats upp under hösten. Det är en del av att säkra samverkan kring barn och unga, nu när staden är organiserad i facknämnder. Bemanning av olika forum för att vara en aktiv samverkanspart samt sortering av frågor som diskuterats har varit i fokus. Förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen är sammankallande och stödjer i faciliteringen.

Detta har gett rektor tydlig riktning för agerande och kontakt då barn i behov upptäcks, för att kunna skapa de tidiga insatser som krävs. Dessa samverkansstrukturer bidrar till tydlighet och likvärdighet för barnen i staden.

Förskola för fler barn (uppsökande verksamhet)

Under året har förskoleförvaltningen utrett, planerat och genomfört arbetet utifrån nya lagkrav om förskola för fler barn som började tillämpas 1 juli 2023. Arbetet består av två delar: att erbjuda särskilt platserbudande för bättre språkutveckling och uppsökande verksamhet (information och dialog) till vårdnadshavare som har barn i åldern 3–5 år som inte är inskrivna i förskola.

Ett särskilt platserbudande gick ut i april till 107 barn. 13 av dem svarade ja (12 %), 35 tackade aktivt nej (33%) och övriga 59 (55%) har inte svarat. Två barn av de som tackade ja hade pedagogisk omsorg. Majoriteten av barnen som fick erbjudandet var födda 2020. Målgruppen skiljer sig åt för respektive område. Centrum och delar av Hisingen har betydligt fler familjer med arbetstillstånd, som eventuellt bor temporärt i Sverige, vilket kan påverka anledningen till att säga ja eller nej.

En samverkan har även skett med öppen förskola och olika brobyggarfunktioner för att nå ut till målgrupperna och få en större förståelse över vilka anledningar som finns till att inte ha barnen i förskola. De har mötts av nyfikenhet från familjerna, men arbetet kräver tid, relationer och struktur, samt behöver ske med lämpliga individer från målgruppen som kan stå upp för förskolans uppdrag och värdegrund fullt ut.

Utvärderingen av brevutskick, dialogmöten och studiebesök visar att de flesta familjer redan har sina barn inskrivna i förskolan och att den samlade uppsökande verksamheten mött väldigt få familjer som är i målgruppen för lagkravet (ej inskrivna barn 3-5 år). Det har cirkulerat felaktiga påståenden och desinformation om förskola under samma period som det uppsökande arbetet har pågått och ibland har det skapat oro och motstånd till förskolan, vilket kan ha påverkat utfallet.

Effekterna för förvaltningen är de lärdomar och insikter förvaltningen har gjort i arbetet, där flera lärdomar kan tolkas som resultat så som den förskjutning som skett av arbetet för att möta uppdraget. Förskolan bidrar till en komplex samhällelig utmaning där arbetet bygger på relationsbyggande och tillitsskapande arbete som tar tid. På kort sikt handlar det om att nå fram, börja ett samtal och få

vårdnadshavarna att komma till öppen förskola. På lång sikt handlar det om att vårdnadshavarna ska välja att ha sina barn i förskolan. Målgruppen är svår att nå, antal och andel barn visar ingen måluppfyllelse av förvaltningens arbete.

1.2.2.4 Artikel 12 – barns rätt till delaktighet

Utifrån Förskolenämndens grunduppdrag bör barnbokslutet ses tillsammans med årsredovisningens slutsatser då de sammantaget ger en redovisning av förvaltningens förflyttning för barnens bästa.

1.2.2.5 Övriga artiklar i barnkonventionen – kopplat till barnrättsplanens fyra fokusområden

Utifrån Förskolenämndens grunduppdrag bör barnbokslutet ses tillsammans med årsredovisningens slutsatser då de sammantaget ger en redovisning av förvaltningens förflyttning för barnens bästa.

1.3 Det nya nuläget och vägen framåt

Prioriterade utvecklingsområden	Insatser	Förväntade resultat	Koppling till barnrättsplanens insatser
Öppen förskola som arena för integration. Fortsatt utveckling	Sju av de öppna förskolorna ger språkträningstimer i samarbete med Studium/Arbvux (SFI bidrar med språklärare, förskoleförvaltningen med öppen förskolas lokaler samt underlag för SFI utbildningen (att få dit kvinnorna). Nytt projekt tillsammans med 15 andra kommuner i Sverige projekt pågår 2023–2025	Process på lång sikt. Ökad lotsning från öppen förskolas verksamhet till ordinarie förskoleverksamhet som en del i det kompensatoriska uppdagat. Förskoleplats som del av förutsättning att vara en aktiv medborgare i samhället. Skapa långsiktiga strukturer för hållbarhet i förvaltningen efter projektidens slut	2.3
Strukturerad uppsökande verksamhet. Fortsatt utveckling	Utveckla det uppsökande arbetet med delat ansvar mellan förskolan och öppen förskola tillsammans med bl.a. civilsamhället	Process på lång sikt. Ta steg i arbetet med att skapa förtroende och tillit med vårdnadshavare för förskolans verksamhet	1.3, 2.1, 2.2, 2.3

Föräldraskapsstöd (FCA) Fortsatt utveckling.	Förskoleförvaltning en ansvarar för den centrala samordningen av det generella föräldrastödet ABC. Fortsätta utveckla förskolan som arena för att nå ut till vårdnadshavare och där förskolan är ambassadörer för stadens samlade föräldrastödsinsatser. Fortsätta utveckla arbetet med att anpassa stödet och nå ut till fler målgrupper. Tvärprofessionella föräldraträffar i föräldraskapsprogram	Process på lång sikt. Säkra barns rättigheter, utveckla vårdnadshavares kompetens utifrån barns behov	2.1, 2.2, 2.3
Befolkningsansvar. Vara en aktiv part utifrån kommungemenskapen frågor	Skapade fungerande formella forum utifrån stadsområden Utveckla ändamålsenliga former för samverkan för barn och unga.	Identifiera samverkansytor kring barn och unga. (Trygghetsarbete, folkhälsoarbete, sociala erfarenheter i samhällsplanering, samt samverkan med civilsamhället)	2.3
Resursfördelningsmodellen	Utvärdering av resursfördelningsmodellen för ökad likvärdighet	Uppföljning av strukturbeloppet i resursfördelningsmodellen för att säkerställa att insatser riktas till de barn som är mest utsatta. Detta med syfte att öka likvärdigheten i Göteborg	1.2